

Noter til japansk religion: shinto

Bogens udvalg af tekster og synspunkt vedrørende shinto generelt er præget af nyere forskning inden for japansk religionshistorie, se artiklen ”Nyere forskning vedrørende shintos forhold til staten gennem tiderne” på hjemmesiden (<http://www.japanskreligion.dk/userimg/52.pdf>). Synspunktet er i korthed, at shinto - som vi kender religionen i dag - er en nyere konstruktion, som hviler på de sidste 200 års fornyede interesse for den gamle kami-kult. Denne bevægelse var og er præget af nationalisme.

Derfor går tekstvalget tilbage til tiden førend de samlende krøniker til de såkaldte Fudoki-optegnelser, som er lokale egnsbeskrivelser. Men som virkningshistorie har krønikerne *Kojiki* og *Nihongi* været afgørende for den statsideologi, som shinto i moderne tid blev til. Nationalisme bliver derfor et gennemgående tema i tekstvalget, som fokuserer på tiden efter 1868, det skelsættende år, hvor vestlig påvirkning slår igennem i Japan. I materialet findes også tekster om debatter vedrørende shinto, som vedbliver at forfølge religionen, selv om kredse indenfor shinto i dag ønsker at lægge fortiden bag sig og fremstille sig som en økologisk, fredselskende religion.

På hjemmesiden er der supplerende tekster, links til ordbog og til besøg ved shinto-helligdomme. Blandt teksterne findes der kritiske tekster, der modsiger selvopfattelsen.

Videoer

Ud over de videoer, der er at finde ved links, er der videoer knyttet til hjemmesiden, som illustrerer riter med shinto-helligdomme, især de såkaldte *matsuri*. Disse er religiøse festivaler, som samler mange tilskuere – også i dag – og som måske bedst forstås som kulturelle begivenheder end som egentlige religiøse handlinger.

Shirakawa matsuri (2012)

Optagelsen er fra et område nord for Kyoto, der er kendt for sine gamle landsbyer med stråttækte huse. Maturien er en årligt tilbagevendende begivenhed, hvor landsbyen med sake (risbrændevin), løvedans (dragter, ikke levende løver), sang og musik fejrer kamierne og beder om fortsat beskyttelse. Et af de væsentlige ritualer er fremsigelse af norito, som beskrevet i tekst 11.

Fushimi inari (2012)

Helligdommen i udkanten af Kyoto er et af landets smukkeste og mest kendte. De tusinder af orange torii-porte findes rundt omkring, og mindre helligdomme på det store område har hver deres specialer. Hovedhelligdommen er hvor Shinto-præsterne udfører ritualer til kami, mindre helligdomme kan man som besøgende selv bruge til direkte kontakt (klap, ryk i reb og bøn) med kamierne.

Meiji Jingu power spot (2012)

Optagelsen med de unge fra Tokyo er fra efteråret 2013. De henvendte sig for at praktisere deres engelske, og de ville gerne fortælle om deres egne ideer om og erfaringer med det at tro på og bede for “dennesidig fortjeneste” på et power spot som denne lille kilde ved den store Meiji-helligdom midt i Tokyo. Videoen er parallel med tekst 24.

Shintobøn ved Meiji Jingu (1993)

Shinto er først og fremmest ritualer, og blandt dem findes – ifølge egne opslagsværker – fire: renselse, bøn, offer og *matsuri* (kami-gudernes besøg ved shinto-helligdomme). I video-scenerne fra

Meiji-helligdommen i Tokyo tages renselse og bøn i anvendelse. Selve ceremonien er betalt af den deltagende familie, og den ene efter den anden af sådanne ceremonier foretages dagligt.

Natlig matsuri ved Iwashimizu Hachiman-gu (2002) (se også tekst 12 i bogen)

Der er store forskelle på, hvad en *matsuri* er. Nogle er støjende byfester med kun lidt religiøst indhold for de enkelte deltagere. Andre, som denne, er for mere seriøst interesserede – enten de nu er shinto-tilhængere eller blot religiøst orienterede. Den udføres årligt og der deltager en repræsentant for kejserhuset, som medbringer en gave, et offer. Således indeholder en *matsuri* – ud over påkaldelsen og hjemsendelsen af kami-guderne – også de 3 øvrige riter: bøn, renselse og offer.

Høst-matsuri ved Kinpusenji, Yoshino (1992)

Endnu andre *matsuri* er nærmest små konkurrencer, som denne, hvor kvarterer i byen dystet mod hinanden i noget der minder om styrkeprøver. Men også i denne indgår påkaldelse og hjemsendelse af kami-guder (*matsuri*), samt bøn, offer og renselse.

Kannamesai ved Ise-helligdommene (2012) (se også tekst 13 i bogen)

Den vigtigste årlige fest i shinto er Kannamesai i Ise, som afholdes i oktober. Det er en høstfest, hvor offer er det centrale: klædeoffer, kaldet *hohei*, og ofring af ris, sake, fisk og skaldyr (*awabi* – en kæmpesøsnegl) kaldet *yuki no omike*. Ofringerne foretages med en dags mellemrum ved de to helligdomme: Geku og Naiku, henholdsvis ”den ydre helligdom” og ”den indre helligdom”. *Hohei* udføres om eftermiddagen, *yuki no omike* udføres sen aften til hen over klokken tolv. Til alle ceremonier er kejserhuset repræsenteret ved en såkaldt *saishu*, som indtil for få år siden var kejser Hirohitos søster, nu en yngre prinsesse.